

Journalisten

#12

Helena Giertta: "Lägg ner kommissionen och satsa pengarna där de gör bättre nytta." SID 2

GRANSKNING

Vem ska betala för nyheter? SID 8

FACKLIGT

Dålig affär spara till pension SID 21

DEBATT

Så lurades svenska medier SID 28

Joakim Medin
var ensam om att
rapportera inifrån
Kobane SID 18

**"DET ÄR EN VÄLDIG
KICK, GIVETVIS."**

”Det har blivit mer än ett kall. Jag måste fortsätta.”

I mer än två år har **Joakim Medin** rapporterat om och från krigets Syrien. Envetet, både före och efter att andra journalister varit på plats. Först i höst har kriget och dess konsekvenser seglat högst upp på agendan.

– Det är fenomenalt bra att det är ett så stort fokus nu.

TEXT HANNA LUNDQUIST FOTO TOR JOHNSON

■ Den flyktingkris från ett Syrien i sönderfall som svensken blev liksom yrvaket medveten om i början av september, larmade både FN och Joakim Medin om redan sensommaren 2013. Joakim Medin var då nyutbildad journalist som åkt direkt ner till Libanon för att frilansa.

– Jag såg att det fanns ett behov, att rapporteringen om Syrien inte räckte till och att någon måste åka dit.

Han blev kvar i landet hela sommaren. I tidningar som ETC och Arbetaren rapporterade han om de miljoner syrier som flytt över gränsen och om hur internationella hjälporganisationer saknade medel för att ta hand om dem.

Sommaren därpå fanns han på plats i den kurdiska enklaven Rojava i norra Syrien dit tusentals yazidier flydde för att undkomma IS (terrororganisationen Islamiska staten). En månad senare var han tillbaka, och blev ”den siste journalisten i Kobane”, den kurdiska gränsstaden som omringats av IS-styrkor. Epitetet kom från brittiska BBC, ett i raden av internationella nyhetsmedier han medverkade i.

När vi ses i Uppsala – Joakim Medins bas och hemstad sedan studietiden – har det gått exakt ett år sedan den dramatiska belägringen av Kobane. Tre Syrienresor till har han hunnit med, varav en slutade med en välbesökt presskonferens på Arlanda flygplats. Cynikern kan tänka att den uppmärk-

samhet Joakim Medin hoppats få för sin journalistik, överträffades med råge när han själv blev rubrikstoff som Assadregimens fånge under en februarivecka.

– Surrealistiskt. Jag hade nyss begripit att jag var fri igen och att det tydligen fanns ett intresse för det som hänt. Jag visste att det skulle ordnas något och att jag skulle svara på frågor om någon hade några, säger han om pressträffen med ett tiotal team på plats och där en livesändande fotograf enligt Medin ramlade omkull och blödde ymnigt från smalbenet.

Dygnen i isoleringscell i Damaskus – han släpptes fri efter påtryckningar från det kurdiska ledarskapet – avskräckte honom inte från att resa tillbaka. Sommaren 2015 var Joakim Medin åter ensam västerländsk journalist i Kobane. Nu var han först på plats för att berätta om den hämndmassaker IS utfört i den åter kurdkontrollerade staden.

– Det gjorde dem ganska ledsna att ingen journalist varit där innan.

Är det oproblematiskt att vara så inbäddad i det kurdiska samhället som han? Joakim Medin svarar att reportrar måste ty sig till någon sida i kriget för att kunna vara på plats. Att freestyla funkar inte.

– Men det är förstås aldrig helt problemfritt. Man måste förhålla sig till lokala spänningar. Det kan vara svårt att finna olika röster. Det syriska kriget är ett informationskrig lika mycket som ett väp-

nat krig, folk håller benhårt på sina positioner. Det tar tid att vända på alla stenar.

”En skyldighet att rapportera.” Det är svaret Joakim Medin gett i intervju efter intervju på frågan om varför han åker tillbaka till Syrien.

– Det har blivit mer än ett kall. Så många människor har mejlat mig, skrivit på Facebook – eller kommit fram på Bokmässan – för att tacka för att jag rapporterar. Det blir en press, ett ansvar. Jag måste fortsätta.

I grunden ligger en stark idealism och ett passionerat intresse för samhällsfrågor. Joakim Medin är uppväxt i ett arbetarhem i Göteborgsförorten Mölndal och var som barn ”en väldigt vanlig kille” – dock en som gillade att få prata. På gymnasiet blev han punkare, och alltmer upptagen av frågor kring ideologi, rasism och påverkan. Han tyckte fortfarande om att prata, och att lära andra.

– Det hände att jag tog över lektioner.

Han beslutade att bli gymnasielärare och läste som först i släkten på universitet. Första terminen i Uppsala bodde han i husvagn, senare blev han inneboende i fjärde hand. Han engagerade sig politiskt och drev indieklubb på Kalmar nation.

Som gymnasielärare i Enköping drog Joakim Medin med en insändare i lokaltidningen igång en debattfejd med Försvarsmakten, om rimligheten i rekryteringskampanjer till Afghanistankriget riktade mot skolans elever. Officerare klagade hos hans arbetsgivare. Medin fortsatte, nu i Aftonbladet: ”Jag kritiseras för att ha frångått den neutrala inställning lärare måste ha, och [man] understryker min orätt att ’påverka elevernas yrkesval med en politisk livsåskådning’. Ska arméns broschyrer ha en större rätt?”, skrev han.

Efter nästa skolavslutning stod han arbetslös. Och beslutade att ta det steg mot journalistiken han tänkt på en tid, och som ►

I ett tidigare IS-kontrollerat område hittade Joakim Medin en huva av den typ som IS-bödlar använder i sina ökända Youtube-videos.

” Jag vet inte om det mest traumatiska var att bli fängslad. Det är snarare att ha sett mänskligt lidande. Det tänker jag mycket mer på.”

► gjort att han redan sökt in på journalistutbildningen i Uppsala.

Som journalist är han inte längre aktivist, betonar han. Att han under studietiden varit människorättsobservatör i Palestina, bott ombord på Ship to Gaza, eller skrivit debattartiklar om kurdernas situation gör honom inte partisk:

– Jag skriver inte om Palestina, och mitt intresse för och kunskap om människorättsfrågor och demokrati blir en extra motor i jobbet. När det gäller kurderna tycker jag det är journalistiskt viktigt att skildra det historiska förtryck som funnits, som varit väldigt osynligt i svensk rapportering. Är det en fråga om rasism kontra rättigheter, förtryck kontra demokrati, då är det inte särskilt svårt för journalistiken att ta ställning, tycker jag.

Att bli frilans var inget andrahandsval. Joakim Medin ser det som ett stort privilegium att få dyka djupt i det han intresserar sig för – och bara det. Men förstås finns det baksidor med att vara ensamåkande krigskorrespondent; i sig ett fenomen som vuxit sedan Libyenkriget start, påpekar han.

– Anställda journalister skickas bara på kortare och väl vaktade resor. Av nedskär-

ningsskäl och av säkerhetsskäl. Att vara länge på platser läggs allt mer på frilansar. Nackdelen är att vi inte får samma uppbackning när det händer något. Vi har ingen infrastruktur att komma tillbaka till.

Du har sett väldigt mycket, förstår man när man läser dina texter. Hur har du hanterat det?

– Jag har inte gjort så mycket med det. Många gånger hör uppdragsgivarna inte alls av sig för att fråga hur man mår efter att jag skickat in artiklar och ibland gräsliga bilder. Då hamnar det på mig att söka professionell hjälp. Och det hinns inte alltid med. Man ska sköta bokföringen, sälja in nya texter... och jag känner dessutom ett ansvar. Folk vill att jag ska komma och föreläsa. Jag vill lägga krut på det i stället för att sitta och tycka synd om mig själv. När jag tycker mycket mer synd om andra människor.

Men han är inte oberörd av det han bevitnat.

– Saker jag sett har gjort mig både skärrad och ganska avtrubbad. Jag reagerar inte längre på döda och lemlästade kroppar. Bara att jag tycker att det luktar illa.

– Men vem ska man prata med? Folk säger: ”fan vad hemskt, åk inte dit igen”. De enda som kan förstå är andra journalister,

kanske. Där finns det ett gäng i Sverige som sett liknande saker och som upplever samma passion i jobbet.

En italiensk journalist som skrivit mycket om kidnappningar uppmanade honom nyligen att söka hjälp, efter att hon hört om Damaskus.

– Men jag vet inte om det mest traumatiska var att bli fängslad. Det är snarare att ha sett mänskligt lidande. Det tänker jag mycket mer på.

Hur mycket kicksökare är du? Äventyret i att vara den siste västerlänningen i Kobane eller först på plats efter att IS lämnat en stad?

– Självklart finns ett inslag av kickar. Men det finns en skiljelinje. För mig handlar kicken om att jag lyckas ta mig till en plats som kanske är väldigt svårnådd, som kräver massa förarbete och förkunskaper.

– Som när jag tog mig in i Kobane under gatustriderna 2014, trots skottlossningen vid gränsen. Att känna: jag tog mig in, jag hade is i magen, och eftersom jag är inne kommer folk vilja ha text och bild härifrån. Det är en väldigt kick givetvis, att känna att det man gör är viktigt. Det ger en unik möjlighet att skildra, och till och med tolka, utveckling.

NAMN

Joakim Medin

ÅLDER

31 år

FAMILJ

Föräldrar, två småsyskon.

BOR

Inneboende i lägenhet i Uppsala.

BAKGRUND

Frilansjournalist på heltid sedan 2013. Skrivit om bland annat ungersk nationalism och kriget i Syrien i en rad nationella och internationella medier. En bok om Syrien på gång. Föreläser ofta och gärna. Gästlärare på Uppsala universitet.

DRIVKRAFT

Att skildra missförhållanden och folks försök att lösa problem. Försöka göra en liten insats för samhället genom att problematisera och analysera det.